

A szocialista országok közös úrkutatásai

Moszkvában kedden véget ért az a tudományos tanácskozás, amelyen Bulgária, Csehszlovákia, Lengyelország, Magyarország, Mongólia, a Német Demokratikus Köztársaság, Románia és a Szovjetunió képviselői az úrkutatásban való tudományos együttműködésüket vitatták meg. Megvizsgálták a szocialista országok úrkutatási együttműködésének fejlesztését és a közös úrkísérletekre vonatkozó újabb javaslatokat. 1969–1970-ben a különböző szocialista országok berendezéseit fogják felbecsülni a geofizikai rakéták és műholdak. Ezenkívül a szocialista országok tudósai együttes kutatásokat folytatnak azoknak a szputnyikoknak a révén, amelyeket a Szovjetunió bocsát fel.

A tudományos tanácskozás a testvéri barátság és a kölcsönös egyetértés légkörében zajlott le, s elősegíti a szocialista országok együttműködésének fejlődését a békés célú világúrkutatásokban.

További villamosítás

A Csongrád megyei tanács tegnapi végrehajtó bizottsági ülésén jóváhagyta a Dél-magyarországi Áramszolgáltató Vállalat és a tanács tervosztálya által elkészített 1969. évi villamosítási tervet. A belterületi villamosítás programjából 3 kilométer hosszúságban korszerűsítik a hálózatot Kiskundorozsma új lakótelepén. Ugyanitt fél kilométeren új kábelt fektetnek le és transzformátorállomást is építenek. A közterületek villamo-

sítási programjában a szegedi járás területén a Domszék kisvánszéki, a Csengele vadgerlési és erdőszarki, a Zombó Wesselényi, az Üllés Hármas, az Ásotthalom-átokházi és a Zákányszék-bogárzói iskola villamosítására kerül sor.

A vb jóváhagyta a mezőgazdasági jellegű továbbképző iskolák 1968–69-es évi oktatási tervét. A szegedi járásból Ásotthalmon, Csengelén, Mórahalmon, Ruzsán, Zákányszéken,

Zsombón gyümölcsstermelő-, Forráskúton és Szatymazon zöldségstermelő-, Pusztaszeren, Rőszkén és Üllésen növénytermelő továbbképző iskola nyílik a következő tanévben a helyi tszcs-k és tsz-ek együttműködésével.

Határozatot hozott a megyei tanács vb 60 ezer forint társadalmi tanulmányi ösztöndíj és 20 ezer forint társadalmi munkásokat illető jutalmazási összeg 1968. évi előirányzatára.

Textilművek fonodája

MINŐSÉGI REKORD

A fonógépek között sietős léptekkel halad egy asszony. Magasak a gépek és erősek, az asszonyka nem magas. De erős ő is. A hozzáértés, az ügyesség, a gyorsaság jeleníti az ő erejét; három gépen szolgálunk neki az orsók. Több mint ezer orsó pörög, dolgozik az ő parancsára. Nem könnyű pedig. Ki

tudná azt megmondani, hogy a fonónó lába hány és hány kilométert tesz meg hónapról hónapra, évről évre? A fonalak kilométereit, tonnáit lehet csak számontartani.

S a minőségüket. A Szegedi Textilművek híres erről; itt készül a legjobb minőségű hazai fonal. Büszkék is erre a fonodaiak — és joggal. Annak idején a rekonstrukció napjaiban az a cél lebegett szemük előtt, hogy az új szövőde számára kiváló alapanyagot, elsőrendű fonalat biztosítsanak. Olyat, ami nem szakad el minduntalan a szövőgépén, ami magasabb termelékenységet eredményez. Minden erőt — ideértve természetesen az anyagiakat is — erre összpontosítottak.

Hogy milyen eredménnyel, arról talán „beszéltesük” a számokat. Tavaly 69,3 százalék volt az első osztályú fonalak részaránya, magasan jobb, mint 1966-ban. Viszont idén májusban már 83 százalékra „tornázták föl” ezt az arányt; a fokozatos emelkedés után minőségi rekord született a fonógépek között.

Zombori Zoltán gyárrezsleg-vezető kitarító, következő és páratlanul nagyarányú munkáról számol be, amelyben a fonónóktól a művezetőkön át a legfelső vezetésig résztvevett az egész közösség. Lényegében az úgynevezett programozott gyártásirányítás módszerének érvényesítéséről van szó. Erről a programozásról tavaly már hírt adtunk: a szövődében szép sikerrel honosították meg a rendkívül hasznos újítást.

A fonodában már koráb-

ban is előre meghatározták, hogy a hét melyik napján kinék, milyen számú gépet kell ellenőriznie, illetve javítani. A programozott irányítás ideje bevezetése azonban még szélesebb utat nyitott a gépállapot továbbjavításához: az „egészségesebb” gépek között pedig növekedhetett a termelési eredmények is. A fonodában minden orsó egy-egy külön termelőhelynek számít, tehát több mint 75 ezer ilyen egységet kell szemmel tartani. Sok szem kell hozzá, legjobb, ha az egész közösség részt vesz ebben a figyelésben, a hibák kiszűrésében. Így volt ezzel a Kállai-brigád tagjai, akik a fonó I. C-műszakban elhatározták, hogy gépeiken társadalmi ellenőrzést végeznek, segítik a hibák feltárását. Megjelölték azokat az orsókat, ahol bizonyos idő alatt több szakadás történt, a segédművezető helyrehozta valamennyit, s így 40 százalékkal csökkent a fonalszakadás a brigád gyűrűgépein.

Nagyarányú hiba-nyomozás alakult ki a fonodában a vezető szakemberek közreműködésével. Kiderült, hogy 64 okból lehetséges szakadás a gépeken, s végül is három „nagy hal” akadott hurogra, három olyan hiba, ami a szakadások 50 százalékában ludas. Kézenfekvő volt, hogy ezeket kell sürgősen „ártalmatlanná tenni” s az már fél győzelem lesz. Aztán persze tovább lehet szűkíteni a kört a többi „notórius” körül is.

Nagy segítséget jelentett, hogy a Kállai-brigád kezdeményezését magáévá tette az egész fonodai közösség. A fonónók krétával jelölik a „renitens” orsókat, így segítkeznek a gyorsabb javításban. Hisz nekik is érdekük, hogy csökkenjen a szakadás szám. Ezáltal ugyanis nemcsak a hulladék lesz kevesebb, hanem az ő megterhelésük is, idejük, erejük több gép kezelésére lesz elegendő.

Pontos programozás szerint, széles körű ellenőrzéssel valósították meg az új rendszert a fonodában. Heleységét igazolja, hogy december óta hónapról hónapra csökken a szakadás, ezzel arányban a hulladék előfordulása is. Az eredmény tehát megéri a fáradozást. A fehér pelyhes, szőszös fonócsornakokban ismét erősebbek és gazdagabbak lettek a gépek közt siető dolgozók, műszakiai. A minőségi rekord a kezdeményezők szép sikere, példa arra, hogy jobb munkaszervezéssel nagy utat lehet megtenni céljaik felé.

Simai Mihály

Harácsolók kivirágzása?

Lapunk tegnapi számában az irigység káros, beteges légkörének jelenlétét tettük szóvá. E cikkünkben egy másik, lényegét tekintve kisebb jelentőségű, de politikai hatásában közérdeklődésre igényt tartó jelenségről szükséges szólnunk: a harácsolókkal foglalkozunk.

A harácsolók megjelölésére használt nepman szó talán nem elég közismert fogalom nálunk. Gűnynév ez, a szovjet hatalom első éveiből származik, s azokat illeti, akik kihasználva a gazdasági viszonyok adta lehetőségeket, nem a fiatal szovjet hatalmat, hanem saját burzsoá, kispolgári vagyoni gyarapodásukat segítették. Nálunk is éltek és élnek ma is nepmanok, akik csak, és kizárólag azt nézik, hogy a gazdaság adott lehetőségeiből mit tudnak kipréselni magánjaik gyarapítására.

Itt sem az a baj, hogy vállalkozó iparos, kereskedő, szabad foglalkozású, vagy intellektuális pályán dolgozó ember úgy jut nagyobb jövedelemhez, hogy azért valóban, tehát effektíve megdolgozik. A társadalom számára hasznosan végzett munkája alapján szerzett jövedelmet mindenki megérdemli. (Nem a papírigazolásokkal bizonyított és kimutatott munkákról van szó.) Értelmezhető tehát, hogy ott, ahol arra a társadalomnak szüksége van, új kispári engedélyeket, ahol az állami kereskedelem nem működik, magán-kiskereskedői engedélyeket adnak ki tanácsaink. Abból a politikai, társadalmi és gazdasági megfontolásból, hogy a szocialista viszonyok között élő lakosság kényelmét, igényét minél jobban és pontosabban kielégítsük. S ott, ahol ezt állami, vagy szövetkezeti szektor nem tudja megoldani, végezze el az önérejelvel dolgozó kispáros, kiskereskedő. A jó, pontos kiszolgálásra, a napi szükségletek kielégítésére vonatkozó igény jogosságát nem vitatja el senki sem a szocialista viszonyok között élő állampolgároktól.

De a magánvállalkozás, a szabadfoglalkozás nálunk nem szüli automatikusan a nepmanságot. (A kispárosok, kiskereskedők, egyéb szabadfoglalkozásúak zöme becsületesen szolgálja a lakosságot, s e szolgálata alapján megtalálja tisztességes megélhetését ő maga is.) Adópolitikánk, törvényeink és egyéb hatósági eszközeink kedvező irányba befolyásolják ezt a szektort. Persze vannak, akik kijátszák a törvényeket, visszaélnék helyzetükkel, vérükben van a gyűjtés, a harácsolás... ezekkel szemben hatósági, büntetőjogi úton fellépnek állami szerveink éppen úgy, mint bárki mással, ha visszaél a társadalom érdekeivel és bizalmával.

Mégis, hát akkor hol vannak a nepmanok? Szükséges ilyen teátrálisan is feltenni a kérdést, mert nálunk minden ellenkező hiedelemmel szemben nem virágzik ki a harácsolónak, munka nélkül nagy pénzekkel lebölgőnek, ügyeskedőknek. Ideig-óráig lehet fondorlatosan nagy jövedelmeket bezsebelni, ügyeskedni, de csak addig, amíg a törvény keze oda nem ér. S az minden esetben odaér, előbb vagy utóbb.

A nepmanságra való törekvés el tehát nálunk is. Hiszen még alig valamivel több, mint két évtizede, hogy elhagytuk azt a múltat, amelyben dicsőség volt az ügyeskedés. De a mai lehetőségek is rejtenek magukban olyan vorásokat, amelyek kedveznek az ügyeskedőknek. Hatósági és törvénybeli intézkedéseink mellett szükséges a széles körű társadalmi kontroll is. Nemcsak a népi ellenőrök közreműködésével, hanem valamennyi állampolgár útján. Hiszen a nepmanság iránti vagy nem az üzemekben és gyárakban jelentkezik elsősorban.

Ott pedig, ahol egyes szövetkezeti vezetők, vagy az állami, gazdasági adminisztrációban dolgozók lépnek túl megengedett kereteket, ott a munkásság és a szövetkezeti tagság, a sajtó és más társadalmi szervek és eszközök lépjenek fel megfelelő eréllyel és időben.

Nálunk a becsületes munka alapján szerzett jövedelemnek van tekintélye és társadalmi elismertsége. S nincs létjogosultsága a közösségi kárára történő harácsolásból származó egyéni gyarapodásnak.

Két káros vonást említtünk; az egyik mint lapunk tegnapi számában írtuk, az irigység kicsinyessége, amely éppen olyan káros, mint a másik tendencia, a harácsolás. A szocialista erkölcs egyiket sem tűrheti meg.

Most első helyen kezeljük az okos, józan kezdeményezést. Azokat az embereket dicsérjük, akik a nép és a társadalom javát szolgáló okos vállalkozásba kezdenek, élnek az új gazdasági viszonyok adta lehetőségekkel. S ezek az emberek kapják meg munkájuk után azt, ami megilleti őket. Nem a harácsolás, nem a nyereszkeskedés jelenti most a nagyobb bajt, inkább a bontakozó kezdeményezés, a józan, bátor vállalkozás lassú útje a gond.

A. G.

Orchideák és tündérrózsák

A pár napja tartó kánikula hatására a Szegedi József Attila Tudományegyetem botanikus kertjének legillatosabb virágai, a tigrisfoltos orchideák kibontották kelyheiket. A Közép-Ameri-

kából származó növényeknek természetű környezetet teremtetek. A langyosvízű tó partján álló hatalmas lombkoronájú fákra függesztették a kosarakban elhelyezett virágokat, amelyek a páras, árnyékos helyet kedvelik. A különleges formájú egzotikus növény nagy petytyes virágai lefelé nyúlnak a függő kosarakból s megszűröl is érezhető kellemes, bódító illatot árasztanak.

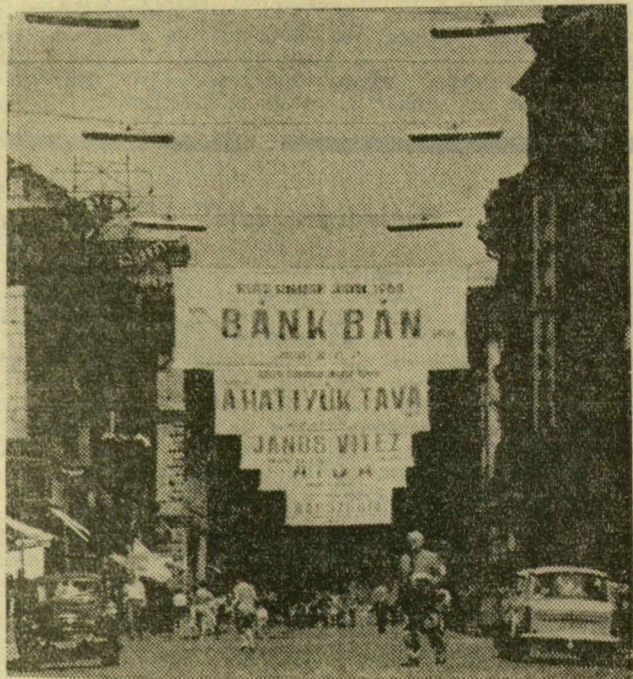
Ugyancsak sok látogatót vonzanak a sárga- és fehérvirágú tündérrózsák. Színpompás látványt nyújtanak a víztükről elborító levélzet közl kibúvó kecses virág-szirmok.

SZERDA.
1968. JÚNIUS 19.

DEL-MAGYARORSZAG 3

Új város születése

Az ukrainai Luganka község közelében a pusztában javában épül egy őtemletes ház, a leendő 20 000 lakosú város első épülete. A városnak még nem tudják a nevét. Itt fognak élni majd maguk az építők, később pedig azok a munkások, akik az uglegori hőerőmű-

Tóth Béla felvétele

UTCAKÉP. A Szegedi Szabadtéri Játékok Igazgatóságának dícséretet érdemlő kezdeményezése a Károlyi utcán transzparenszek elhelyezése. A városba látogató vendégek figyelmét is ötleletesen hívják fel az ünnepi játékok programjára.

Vége enged az új és a fogunk göncös szorítása. Jönnek még a szepertinek, hajtókanyarok garmadával, egyre magasabb hágakon csavargunk, de legálabb miénk a havasok oldalán vájt padka teljes szélessége. Mire feltűnedeznék Sarajevó fénnyel, némileg megnyugszanak az idegenek.

Az óváros piactereén tesznek le bennünket, s mostmár szállás után kell néznünk. Szerencsénk van. Néhány lépésnyire a Szilárd Grád Hotelben igent bólint a portás. C-kategóriás szálloda, ezért „csak” 30 új dinárt kér egy éjszakára fejenként. Nem valami elegáns hely, de kényelmes. Többet is fizetne az ember ilyen nyomasztó nyolcórás utazás után.

Réggel a kapun kilépve a Bascarsija (bazar) tarka képe és zivaja fogad. Ez a régi Boszniának egy darabja. A pirinkó lakvezők, a szűk bárányutó boltocskák, az alacsony műhelyek és a rozoga bódék között hosszú, törökbugyogós asszonyok kórognak. A rézművesek utcácskáján elképesztő tömegben kínálja a filigrán veretű tálcákat, kardokat, csészeket, csebecségeket. A macskaköves piacon banán-, ananász- és narancshegyeken masíroznak a legyek. Odébb a sátorosoron török fezt, papucst, bocskort, pénztárcát, művirágot árulnak. Benézünk egy liliputi üzletbe, az ajtón fűrtökben lógnak a bőrkészítmények. Öregember kucorog a sarokban és 12 új dinárra mond egy dohányzacskót. Tízért kérjük, de nyilván megharagszik, mert elfordul és szóra sem méltat többé. Pedig mi azt hittük, itt igazán lehet aludni is.

Mondják, kóstoljuk meg a híres csapacsát. Olcsó és laktató. Beülünk a kicsiny étkezdék egyikébe és körülüljük a szokatlanul alacsony, tepsiszerű kerek

asztal. Jótartású menyecske veszi fel a rendelést és bekiált valamit a konyhába. Csak annyit értünk, hogy „Musztafa”. És Musztafa máris küldi lapos tányérokon a friss, hüvelykujnyi hosszúságúra szabott kolbászt és hozzá a kenyérszálból, kemencefenekeken sült lángost. Megfelelő adag, s mindössze három új dinárba kerül.

Bejárjuk a piac környékét is. Egy magaslatról 16 minaret látható, mind-mind a hosszú török megszállás emlékei. A legközelebbi karcsú toronyból ma is műezzin hívja imára a hívőket és kiáltja mind a négy égtáj felé Allah dicsőségét. A mohamedán vallásúak leveleit lábhegyükre és meztőláb lépik át a mecset küszöbét. Az ajtóban állandóan üdögélnék ötven-hatvan és vigyáznak, nehogy hitetlenek is belépjenek.

Csak két megállót kell menni a villamossal és merőben más világba csöppenünk: modern nagyvárosba. A különféle stílusú paloták sorát 10–15 emeletes új házak oldják fel. A Tito marsall úton rengeteg üzlet, zsúfolt kirakatok. A nők közül sokan a legutolsó divat szerint öltözködnek. Itt jóval gyéresebb a turistaforgalom, mint a tengerparti városokban, mégis olyan a forgalom, akár a pesti Váci utcán.

Sarajevó, Bosznia fővárosa. Itt lőtte le egy Gavriló Princip nevű fiatalember 1914. június 28-án Ferenc Ferdinánd osztrák-magyar trónörökösét és feleségét, s ezt a hazafias tettet Bécsben az első világháború ürügyéül használták fel. Az emléktábla ma is ott látható annak a Miljacka-parti háznak a falán, ahonnan a lövések eldördültek.

K. NAGY ISTVÁN